

BULETINUL
SOCIETĂȚII NUMISMATICE ROMÂNE

ABONAMENT ANUAL LEI 3

BCU Cluj / Central University Library Cluj
SECRETAR DE REDACȚIE

DR. GEORGE SEVEREANU

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA **GUTENBERG**, JOSEPH GÖBL
20. — STRADA DOAMNEI. — 20
(Biserica Kalinderu)
1908

SUMAR

Lista membrilor Soc. N. R.

M. C. Sutz. Monete din colecțiunea noastră inedite sau puțin cunoscute, emise în urbele antice din Dobrogea (cu două planșe).

W. Knechtel. Monete inedite din urbele antice din Dobrogea—Callatis și Istris (cu o planșă).

G. Manolescu. Câteva din monetele inedite ale Țării Românești.

PREȘEDINTE DE ONOARE
DIMITRIE A. STURDZA

MEMBRII DE ONOARE

Spiru Ilaret, Strada Verde, București.

Adrien Blanchet, Paris.

I. Menadier, Prof., Directorul Muzeului de Antichități, Berlin.

K. Regling, Dr., Asistent la Muzeul din Berlin, St. Petersburg.

MEMBRII CORESPONDENȚI

M. Bahrfeldt, Gumbinnen (Ostpreussen).

E. Bahrfeldt, Berlin.

Prof. Ț. Justin.

M-me V-ve Ray. Serrure, Paris.

MEMBRII ACTIVI

Alessandrescu C., Sub-direct. «Monit. Ofic.», Str. Segmentului, 3.

* *Angelescu C.*, Dr., Profesor Universitar, Str. Clemeștei, 11 bis.

Angheliescu N. I., Dr., Farmacist, Str. Chimistului 15.

Anghelovici M., Dr., Medic primar de spital, Str. Clopotarii-Vechi, 7.

---

* Înseamnă că au plătit suma de 100 lei, taxa perpetuă de membru activ.

- Ascher M. S.*, Str. Lipscani, 74.
Bellio Alexandru, Str. Dionisie, 2.
Budişteanu Alex., General în rezervă, Str. Manea Brutaru, 20.
Butculescu Nicolae, Str. Câmpineanu, 34.
* *Cantacuzino Alex. G.*, fost Direct. «Monit. Ofic.», Str. Manea Brutaru, 26.
* *Calomfirescu George*, Str. Grădina cu Cai, 4.
Cassasovici H., Colonel medic în rezervă, Str. Polizu, 10.
Degeanu G., Avocat, Câmpu-Lung.
Dobrescu P. C., Şef-contabil al Camerei de Comerţ, Str. Doamnei, 4.
Groner Egon, Bulevardul Packe, 34.
Grunau A. R., Maior, Călăraşi.
Ionescu Alexandru, Str. Biserica Enei, 11.
Juvvara George, Şeful comerţului din Minist. de Dom., Bulev. Carol.
Iordănescu George, Lt.-Colonel în rezervă, Str. Lipcanului, 7.
Knechtel Wilhelm, Str. Esculap, 8.
Kübler Henri, Calea Victoriei, 59.
Leonte A., Dr., Medic şef de spital, Str. Vămci, 10.
Manolescu George, Căpitan, Str. Stirbey-Vodă, Craiova.
Mihădescu Ştefan, Avocat, Bulev. Carol.
Niculescu Cristofor, Casierul «Monit. Oficial».
Panaitescu Ion, Şef de birou al Eforiei Sp. Civile, Str. Justiţiei, 46.
Petrescu Ştefan, Str. Isvoranu, 17 bis.
Plagino A. A., Str. Crinului, 16.
* *Popp Victor N.*, Craiova (actual la Versailles. Avenuc de Paris, 7).
Robescu George, fost deputat, Galaţi.
Severeanu George, Dr., Str. Câmpineanu 25.
Simu Anastasie, Str. Eldorado, 7.
Staicovici D. Chr., Str. Primăverei, 5.
Storck Carol, Sculptor, Calea Rahovei, 17.
Storck Fritz, Sculptor, Calea Griviţei, 138.

-
- Sutsu Mihail C.*, fost Guvernator al Băncii Naționale, Str. Romană, 8.
Tocilescu Grigore, Prof., Directorul Muzeului de Antichități, Str. Primăverei, 40.
Zamfirescu C. I., Str. Teilor, 48.
Zamfirescu N. I., Str. Teilor, 42.
Zissu Alexandru, Calea Victoriei.
Zvoranu Ion, Căpitan, Str. Polizu, 2.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

PE 1907—1910

<i>Președinte :</i>	M. C. SUTZU.
<i>Vice-Președinte :</i>	GR. G. TOCILESCU.
<i>Secretar General :</i>	AL. G. CANTACUZINO.
<i>Casier-Contabil :</i>	Col. G. IORDĂNESCU.
<i>Secretar :</i>	DR. GEORGE SEVEREANU.
<i>Membrii :</i>	Prof. DR. C. ANGELESCU. C. ALESSANDRESCU. General A. BUDIȘTEANU. Colonel H. CASSASOVICI C. STORCK.

MONETE

DIN COLECȚIUNEA NOASTRĂ INEDITE SAU PUȚIN CUNOSCUTE EMISE ÎN
URBELE ANTICE DIN DOBROGEA

(URMARE)

CU DOUĂ PLANȘE

TOMIS

Colecțiunea noastră de monete Tomitane coprinde astăzi
1185 piese, dintre cari:

- 310 monete autonome sau anterioare imperiului roman
- 90 din epoca imperială fără cap de împărat
- 25 din împărății anteriori lui Nerva
- 15 piese lui Nerva
- 12 lui Traian
- 10 > Adrian
- 60 > Antonin Piu
- 23 > Marc Aureliu Cesar
- 13 > Marc Aureliu August
- 4 > Lucilla
- 36 > Commodus
- 3 > Crispina
- 3 > Pertinax
- 43 > Septimiu Sever
- 32 > Iulia Domna
- 70 > Caracalla

- 749
 72 lui Geta
 56 » Elogabal
 11 » Iulia Corn. Paula
 96 » Al. Severus
 1 » Mammea
 36 » Maximin
 13 » Maximus
 3 Medalioane lui Gordian
 110 Gordian
 8 Gordian cu Tranquilina
 2 Tranquilina
 18 Philippus senior
 7 Philippus junior
 1 Philippus cu Otakilia
 2 Otakilia

1185

Din care circa vreo una sută treizeci sunt inedite sau puțin cunoscute.

Le vom descri pe cât se va putea în ordinea chronologică cu excepțiunea pieselor imperiale fără cap de împărat cari vor preceda cele cu cap de împărat de și unele sunt foarte posterioare primilor împărați romani. Vom întrebuița abreviațiunile următoare :

- d. = dreapta
 st. = stânga
 c. = cap.
 l. = laurat
 diad. = diademat
 i. p. = în picioare

Ne vom servi de scara lui Mionnet pentru indicațiunea mărimii. Toate piesele au fost cântărite afară de cele cu desăvârșire rău conservate.

Trebuie notat că citațiunile noastre privitoare operilor D-lui Pick se referă în totdeauna cărței sale «*Die Antiken Munzen*

von Dacien und Moesien» (Berlin, 1898), și că citațiunile privitoare D-lui Tachella se referă la studiul acestui autor despre monetele urbei Tomis găsite în Bulgaria în 1891 și publicat în Revista Numismatică franceză din 1893 (pag. 55—77).

AUTONOME.

- 1 Cap laurat a lui Zeus dr. într'un cerc de puncte.
Rv. TOMI sus și jos ΔΙΟΦΑ aqulă într'o coroană de stejrar. $\text{Æ}^6 = 8,80$ gr.
D-l Pick a figurat Pl. V fig. 7 o piesă asemănată cu un alt nume de magistrat.
- 2 Cap l. lui Zeus dr.
Rv. TO sus și jos ΛΑ Doui protomi de cai
 $\text{Æ}^2 = 1,60$ gr.
- 3 Cap idem.
Rv. TO sus și jos ΑΡΤΕ Doi protomi de cai
 $\text{Æ}^{2/2} = 2,30$ gr.
- 4 Cap idem.
Rv. jos ΘΕΟ Doi protomi de cai $\text{Æ}^{2/2} = 2,70$ gr.
tipul pieselor No. 2, 3 și 4 se aseamăna cu piesa figurată de Pick sub No. 8 Pl. V. cu un alt nume de magistrat.
- 5 Capul lui Zeus dr. cu o contra marcă în formă de cornă — cerc de puncte — contra marca ar putea fi o secțiune de roată?
Rv. jos TOMI spic (?) între două stele cu șease raze
 $\text{Æ}^{1/2} = 4,60$ gr. (fig. 1).
- 6 Cap lui Zeus dr.
Rv. reversul se aseamăna cu precedentul și cu reversul No. 12 lui Pick pl. V cu mici diferențe $\text{Æ}^{1/2} = 4,20$ gr.

- 7 Cap. diad. dr.
Rv. TO MI măciucă între două stele cu câte cinci raze. $\text{Æ}^{2\frac{1}{2}} = 2,10$ gr.
- 8 Cap diad. dr.
Rv. jos TOMI spic între două stele cu șase raze $\text{Æ}^3 = 2,20$ gr.
- 9 Cap l. lui Apollo dr.
Rv. TO MI Tripod $\text{Æ}^6 = 7,90$ gr.
Nu se cunoașteă pân'acum decât piese cu tripodu de modul $2\frac{1}{2}$. Această piesă precum și următoarea care este figurată pe pl. noastră sub No. 2 sunt cu totul noi.
- 10 Cap idem.
Rv. TO MI și jos ΔI O Tripod $\text{Æ}^5 = 4,60$ (*fig. 2*).
- 11 Capul idem.
Rv.

TO	la stânga și la dreapta	NI
MI		KH

 Tripod
 $\text{Æ}^{2\frac{1}{2}} = 1,90$ gr.
Acea monetă deși puțin asemănată cu cea figurată de Pick pl. V No. 26 diferă prin tipul capului și al tripodului și poartă alte nume de magistrat.
Este interesant d'a se observă că tipul tripodului din revers serveă pentru trei feluri de monete care aveau valori deosebite, cele mari aveau un diametru modulu No. 6 și o greutate de peste 8 gr., cele mijlocii modulu No. 5 și o greutate de peste $4\frac{1}{2}$ gr. iar fine cele mai mici modulu $2\frac{1}{2}$ și greutatea de circa 2 gr.
- 12 Capul lui Hermes cu petasul dr.
Rv.

TO	MI	caduceul	$\text{Æ}^4 = 3,90$ gr.
MH	NO		

- 13 Cap idem.

Rv. $\begin{array}{cc} \text{TO} & \text{MI} \\ \Delta \text{I} & \text{O} \end{array}$ caduceul $\text{Æ}^3 = 1,40$ gr.

Tipul acestor două monete este figurat de Pick cu alte nume de magistrați sub No. 18 și 19 pl. V.

- 14 Cap idem.

$\begin{array}{cc} \text{T} & \text{O} \\ \text{Rv. M} & \text{I} \end{array}$ caduceul $\text{Æ}^{2/4} = 1,40$ gr. (fig. 4).
E III

Se aseamănă cu piesa fig. de Pick sub No. 5 pl. VI cu un alt nume de magistrat.

MONETE ROMANE FARA CAP DE IMPARAT

- 15 Capul turelat al zeiței protectoare a orașului Tomis dr.

Rv. TOMI sus și jos NOYMI. Aquilă gata a sbură, stă pe fulger, între coifele Dioscurilor $\text{Æ}^4 = 3,80$ gr. (fig. 5).

- 16 Capul zeiței Roma cu coiful aripat dr.

Rv. TOMI sus și jos [E]ΠΙΣΤΡΑ Scut rotund între coifurile Dioscurilor cu stele.
 Æ^4 : 4,45 și 2,70 gr. = două bucăți (fig. 3).

- 17 Capul zeiței Demeter dr. cu faclă și spice pe pept

Rv. $\begin{array}{cc} \text{TO} & \text{MI} \\ \text{TQ} & \text{N} \end{array}$ Dionysios i. p. st. $\text{Æ}^4 = 2,60$ gr. (fig. 7).

Pick a figurat o piesă asemănată pl. VI, No. 11 care diferă numai prin dispoziția legendei ¹⁾.

1) Pe planșă sub No. 6 s'a figurat din eroare ca inedită piesa No. 2 din planșa VI lui Pick. S'a figurat asemenea o monetă din Callatia a Iuliei Doamna sub No. 21.

- 18 Capul zeiței Demeter (?) dr.
 Rv. $\begin{matrix} \text{TO} & \text{MI} \\ \text{T}\Omega & \text{N} \end{matrix}$ o ciorchină de struguri $\text{Æ}^4 = 2,40$ gr.

MONETE ROMANE CU CAP DE IMPARAT

N e r o

- 19 ΚΑΛΥΔΙΟC NERO capul I. dr.
 Rv. TOMITΩN) Templu tetrastyl cu o treaptă
 $\text{Æ}^4 = 3,90$ gr. (*fig. 8*).

T i t u s

- 20 ... TITOC cap I. dr.
 Rv. $\begin{matrix} \text{TO} \\ \text{MI} \end{matrix}$ Templu tetrastyl cu patru trepte Æ^4 f. usată.
 BCU Cluj / Central University Library Cluj

D o m i t i a n

- 21 ΑΥΤ ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC... Cap I. dr.
 Rv. ΝΙΚΗC ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΙ... Victorie sburând dr.
 purtând o coroană și un trofeu $\text{Æ}^4 = 2,90$ gr. (*fig. 9*).
 Această piesă prezintă un interes istoric foarte mare
 fiindcă amintește o victorie câștigată de Romani în res-
 belul Dacic din timpul lui Domitian.
- 22 ΔΟΜΕΤΙΑΝΟC... Cap. I. dr.
 Rv. $\begin{matrix} \text{TO} & \text{T}\Omega \\ \text{MI} & \text{N} \end{matrix}$ Templu tetrastyl al Dioscurilor (?) cu
 două stele. $\text{Æ}^{1/2} = 3,70$ gr.
- 23 Inscripțiune ștersă. Cap împărat dr. (probabil Do-
 mitian).
 Rv. Templu tetrastyl cu o cupolă TO MI și jos
 urmele unui nume de magistrat $\text{Æ}^{1/2} = 4,40$ gr.

- 24 Inscripțiune rău conservată. Capul unui împărat dr.
TOMI
 Rv. ΔIONY într'o coroană de lauri Æ⁴ (fig. 10).
 ΣIOY
- Impăratul pare a fi Domitian, de aceea am drescris piesa acî, însă atribuițiunea rămâne dubioasă. Posed două exemplare ambele rău conservate din partea capului.
- 25 AVTOKPATOP ΔOM... Capul lui Domitian (A) dr.
 Rv.

TO	MEI
TO	N

 Victorie pe un glob st. Æ⁵ = 4,60 gr.

N e r v a

- 26 AVTOKPATOP... Capul lui Nerva dr.
 Rv.

TO
EIT

 Capac (?) cu două fructe (?) Æ⁴ f. uzată.

BCU Cluj / *T r a i a n*ersity Library Cluj

Trebuie notat acî că contra marca TPA a lui Traian se găsește în colecțiunea noastră pe o piesă autonomă cu tipu figurat de Pick Pl. VI la No. 8, adică capul zeului pe față și aquila pe revers. Această contra marcă se află și pe monete din Tomis a lui Vespasian, Titus, Domitian și Nerva; piesele sunt în genere foarte uzate pe când contra marca este din contra bine păstrată.

Antoninus Pius

- 27 AYT KAI AΔPI ANTΩNINOC. bust dr.
 Rv. ΗΤΡΟΗ ΤΟ[Μ]Ι. Zeița Tyche î. p. dr. cu patera și cornul de abundență. Æ^{4 1/2} = 3,90 gr.
- 28 AVTKMAΔPI... NOC cap. dr.
 Rv ...ΟΠΟΛΙC ΤΟ... Apollo î. p. st. cu lyra rezemată pe un trunchiu de copac ține o pateră. Æ^{4 1/2} = 4,80 gr.

- 29 ΑΥΤΚΑΙ ΑΔΡΠΙ ΑΝΤΩΝ... Cap 1. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΙ ΤΟΜΙΤΩΝ Asclapios (?) tânăr în picioare rezemat pe bățul cu șarpele încolăcit
 $\text{Æ}^{4/2} = 4,20$ gr.
- 30 ΑΥΤΚΑΙ ΑΔΡΠΙ Capul 1. dr. lui Antonin.
Rv. ΗΜΗΤΡΟΠΙ...ΩΝ. Asklepios î. p. dr. rezemat pe bățul cu șarpele încolăcit $\text{Æ}^4 = 4,90$ gr.
- 31 ΑΥΤ ΚΑΙ ΑΔΡΠΙ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Cap dr.
N
Rv. ΗΙΜ ΗΤΡΟΠΙ sus, jos ΤΟΜΙΤΩ. Dioscuri călări la pas dr. $\text{Æ}^{4/2} = 6,40$ gr. (*fig. 12*).
- 32 ΑΥΤ ΚΑΙ... ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Cap 1. st.
Rv. Η ΜΗΤΡΟΠΙ... Dioscurii în picioare, dr. unul ține un cal de frâu dr. $\text{Æ}^{4/2} = 3,90$ gr. (*fig. 11*).
- BCU Cluj / Central University Library Cluj
Marcus Aureliu Cesar
- 33 ΒΗΡΩΚ ΑΙCΑΡ. Capul lui Marcu Aureliu tânăr st.
Rv. ΤΟΜ Ι Α ΤΩΝ. Tânăr gol î. p. dr. ține o lungă palmă $\text{Æ}^4 = 2,70$ gr.
- 34 ΒΗΡΩ Κ... bust tânăr st.
Rv. ΤΟΜΙ ΤΩΝ Dionysios în p. st. rezemat pe hastă face o libațiune ; jos panthera $\text{Æ}^4 = 3,40$ gr.
- 35 ΒΗΡΟΚ ΑΙCΑΡ bust idem st.
Rv. ΤΟΜ ΙΤΩΝ Tânăr șezând pe o stâncă st. 2 piese
 $\text{Æ}^4 = \begin{matrix} 3,20 \\ 2,70 \end{matrix}$ gr.
- 36 ΒΗΡΟΚ... Cap A st.
Rv. Η ΜΗΤΡΟΠΙ ΤΟΜΕ... bustul unei zeițe st. purtând o coroană înaltă cu cinci raze $\text{Æ}^4 = 2,70$ gr.

37 BHPΩ bust ¹dr.

Rv. TOMI TΩN Hermes î. p. st. cu caduceul A ridică mâna dr. spre gură Æ⁴

Pieseile No. 33, 34, 35, 36 și 37 sunt atribuite în genere lui Marc Aureliu Cesar de și poartă numele de Βηροις fiindcă pe de o parte Annius Verus fiul lui Marc Aureliu a murit în vârstă de 7 ani și aceste reversuri numeroase nu se pot atribui unui copil și fiindcă Lucius Verus a luat titlu de August când a fost asociat la împărăție și deci n'a purtat titlu de Cesar.

Marcu Aureliu August

38 AT K. M. AP ANTΩNEINOC bustul l. dr. cu barbă.

Rv. MHTPO.... pe împrejur și Γ la stânga. Poseidon rezemat pe hastă cu piciorul pe o stâncă

Æ^{6½} = 10,25 gr. / Central University Library Cluj

Lucilla

39 AOKIAAA CEBACTH bustul Lucilliei dr.

Rv. MHTPOIIIIO NTO YTOMEΩC Kybela pe un tron st. cu tympanonul și patera; jos un leu.

Æ⁵ = 5,25 gr. (fig. 13).

Commodus

40 ...Δ[oc] bustul l. lui Commodus dr.

Rv. MHTP OIIIIONTO... bustul lui Serapis dr.

Æ⁷ = 9,40 gr.

41 AT KAA... AT K. KOM. Δ. C. bust l. dr.

Rv. MIITP OIIONT. YTOMEΩC la st. B. Dionysios (?) gol î. p. lângă un copac ridică mâna în dosul capului și ține o foaie de viță Æ⁵ = 5,55 gr.

Crispina

- 42 ΚΡΙCΠEINA CE BACTH bustul dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΗ ΟΝΤ ΟΥ ΤΟΜΕΩC Kybela.
tronând st. 'nainte un leu 2 piese. $\text{Æ}^{5\frac{1}{2}} = \frac{7,20}{5,-}$ gr. (*fig. 14*).
- 43 ΚΡΙCΠEINA CE BACTH bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ ΠΟΝΤΟΥ... Roma î. p. st. ține Victoria? și se reazemă pe lancia, jos în dreapta un scut.
 $\text{Æ}^{5\frac{1}{2}} = 5,55$ gr.

Septimiu Sever

- 44 ΥΚΑ CΕΠΤ CΕΥΗΡΟC bustul l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ Τ ΟΥΤΟΜΕ Α ΩC în st. Δ Hermes în p. st. ține punga și caduceul, jos la stânga un mic berbec $\text{Æ}^7 = 10,40$ gr.
- 45 ΑΥΤ Κ. ΛCΕΑ CΕΥΗΡΟC Π Cap. l. dr.
Rv. ΜΗΤΡ ΠΟΝΤΟΥ și jos ΤΟΜΕΩC Impăratul călare la pas dr. $\text{Æ}^6 = 9,40$ gr. (*fig. 15*).
la dreapta sub cal γ
- 46 CΕΠΤΙ CΕΥΗΡΟC Capul l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ Τ ΟΥ ΤΟΜ... Apollo gol î. p. face o libațiune st.; mâna st. rezemată pe o hastă cu doi șerpi încolăciți. B st. sus. $\text{Æ}^5 = 4,30$.

Iulia Domna

- 47 ΙΟΥΑΙΑ ΔΟΜΝΑ CΕΒ bust dr.
Rv. ΜΗ ΤΡΟΠ[ΗΟΝ] ΤΟΥ ΤΟΜΕΩC. Aequitatea î. p. st. ține cumpăna și cornul de abundență în dosul ei Δ. $\text{Æ}^6 = 12,20$ gr. (*fig. 16*).

- 48 IOYΛΙΑ ΔΟΜΝΑ CE bustul dr.
Rv. MH TPO ΠΟΝΤΟΥ ΤΟΜΕΩC Nemesis f. p. st.
ține cumpăna și facla, jos roata, în dos Δ (?)
Æ⁸ = 8,35 gr. (uzată).
- 49 IOYΛΙΑ ΔΟΜΝΑ C bustul dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟ ΝΤΟΜΕ... Kybela cu tympanon pe
tron st. în dos Δ Æ⁷ = 10 gr.
- 50 IOYΛΙΑ... bustul dr. al Iuliei Doamna (?)
Rv. MH
TPO
ΠΟΠ într'o coroană de lauri jos Δ
T ΤΟΜΕ
ΩC
Æ⁷ = 10 gr.
- 51 IOYΛΙΑ ΔΟΜΝΑ CEB bustul dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕ ΩC Higea f. p. dr.
nutrește șarpele în dosul ei la mijloc Γ Æ⁶ = 9,60 gr.
(fig. 18). Idem altă piesă mai uzată 6,50 gr.
- 52 IOYΛΙΑ ΔΟΜΝΑ [CEB] bustul dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ Ν Τ ΤΩΜΕΩC Poseidon rezemat pe
hastă dr. cu piciorul pe o stâncă ține un delfin
Æ^{5/2} = 8,25 gr. înainte la mijloc Γ.
- 53 IOYΛΙΑ ΔΟΜΝΑ CEB bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ...N... Poseidon f. p. dr. rezemat pe
hastă Æ^{5/2} = 6,10 gr.
- 54 IOYΛΔΟΜ ΝΑΑΥΓ CE bustul dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥ ΤΩΜΕΩC Victorie trecând
dr. cu palma și coroana; înainte Γ Æ⁶ = 8 gr. (fig. 17).

- 55 IOYAI A ΔOMNA CE bustul dr.
Rv. MHT II O N TOMEQC Victoria trecând st. cu palma și coroana; înainte Γ $\text{Æ}^{5/4} = \frac{7,20}{6,30}$ gr.
- 56 IOYAI A ΔOMNA CE bust dr.
Rv. Aceeași cu deosebire că litera Γ este întoarsă $\text{Æ}^5 = 6,40$ gr.
- 57 IOYAI A ΔOMNA CE bust dr.
Rv. MHTPIIO N TOMEQC Zeus pe tron st. reze-
mat pe hastă și cu patera; înainte Γ $\text{Æ}^5 = 7,90$ (*fig. 19*).
- 58 IOY A ΔOM NA AYΓ CE bustul dr.
Rv. MHTPOII IO NTOY TOMEQC Hermes gol î.
p. st. ține punga și caduceul $\text{Æ}^4 = 4,30$ (*fig. 20*).
- 59 Bust idem și legendă.
Rv. MHTPOIIIION TOY TOMEQC tipul precedent
 $\text{Æ}^4 = 3,70$.
- 60 IOYAI A ΔOMNA CE bust dr.
Rv. MHTPIION TOMEQC aceeași Hermes 2 piese
 $\text{Æ}^4 = \frac{4,10}{3,20}$ gr.
- 61 IOYLIA ΔOM... bust dr.
Rv. ...ΠON TO Zeitatea î. p. st. ține patera și o
floare Æ^4 .
- 62 IOYAI A ΔOM NA AYΓ CE bust dr.
Rv. MHTPOIII NTOY TOME Kybela pe tron, st. cu
3,70
patera și tympanonu. 3 piese $\text{Æ}^4 = 3,60$ gr.
3,50

- 63 IOYAIΔA ΔOMNA CE bust dr.
Rv. ...ΠON TOMEΩC Athena î. p. st. ține patera
hastă și scutul oblung $\text{Æ}^4 = 3,10$ gr.
- 64 ...OΓA... NA AYΓ CE bust dr.
Rv. ΜITPOΠΠ O .. Athena idem $\text{Æ}^4 = 3,70$ gr.
- 65 IOYA... NA AYΓ CE bust dr.
Rv. idem idem însă hasta și scutul puțin oblice Æ^4 .
- 66 Bust dr. idem.
Rv. ...N TOY TOMEΩC Athena în p. st. sacrifică pe
altar și poartă hasta și scutul oblung, Æ 5 piese 3,30 :
3,20 : 3,10 : 2,90 : 2,80 gr.
- 67 Bust dr. idem.
Rv. ΜHTPOΠ ΠONT OY TOM... tipul de mai sus
 $\text{Æ}^4 = 3$ gr.

C a r a c a l l a

- 68 A. K. MAΓ ANTΩNINOC bust l. dr. A.
Rv. ...OII ΠON T OY TOMEΩC Impăratul î. p. st.
rezemat pe hastă sacrifică pe un altar aprins, înaintea
lui Δ $\text{Æ}^7 = 10,90$ gr.
- 69 AYTKMAΓP ANTΩN... bust l. dr. (cu barbă).
Rv. ΜHTPOΠΠ HO NT... EΩC Artemis vânând st.
jos un câine înainte Δ $\text{Æ}^7 = 9,40$ gr.
- 70 AYTKMAΓP ANTΩN... bust l. dr.
Rv. ΜHTPOΠΠION TOY și jos TOMEΩC Poarta unei
cetăți cu două turnuri sus Δ $\text{Æ}^7 = 9,80$ gr. (*fig. 22*).
- 71 AY. K. M. AYPH ANTΩNINOC Cap. la dr.
Rv. ΜHTPOΠΠ. ONT TOMEΩC Nemesis aripată î.

- p. st. ține cumpăna, jos roata, înaintea ei Δ $\mathcal{A}^7 = 10,65$ gr.
D-1 Tachella descrie sub No. 20 o piesă care diferă puțin de a noastră.
- 72   ΑΓ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CE bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΙ Ο ΝΤΟΜΕΩC Artemis î. p. dr.
ține facla oblică; semicercul lunar pe umăr; jos dr. Δ
 $\mathcal{A}^7 = 11,40$ gr.
- 73   ΑΓ. Κ. Μ. ΑΥ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC bust tânăr l. dr.
Rv. ΠΤΡ. ΠΟ... Zeus î. p. st. rezemat pe hastă ține
o pateră, sus înainte B $\mathcal{A}^5 = 4,80$ gr.
- 74   ΑΓΚΜΑ... ΑΝΤ... Cap l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΠΟΝ ΤΟΜΕΩC Zeus î. p. st. ține patera
și se reazemă pe hastă, înainte jos B $\mathcal{A}^5 = 4,30$ gr.
- 75   ΑΓ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC cap l. tânăr dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟ Ν. ΤΟΜΕΩC Dionysios st. rezemat
pe hastă împodobită de viță ține centaurul aplecat; sus în-
ainte B $\mathcal{A}^5 = 4,80$ gr.

Plautilla

- 76   ΦΟΥΑ ΠΛΑ ΥΤΙΑΛΑ ΑΥΓ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ ΠΟΝΤΟ și jos ΤΟΜΕΩC. Trofeu
între doi captivi șezând pe pământ; în dr. la mijloc Δ
 $\mathcal{A}^7 = 9,90$ gr. (*fig. 25*).
D-1 Pick a figurat Pl. VII, No. 9, o piesă asemănată
care diferă numai prin dispozițiunea legendei.
- 77   Π ΦΟΥΑΒΙΑ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ... bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΠΙ ΟΝ ΤΟΜΕΩC Kybela pe tron st
cu patera și tympanonu, sub tron un leu $\mathcal{A}^7 = 10,30$ gr..

- 78 ΦΟΥΛΒ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ CEBA bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ ΠΟΝ Τ ΤΟΜΕΩC Demeter (?) î. p. st. rezemată pe hastă, ține în mâna aplecată patru spice sau flori (?) jos în dos Δ $\text{Æ}^{6\frac{1}{2}} = 8,80$ gr.
- 79 ΦΟΥΛΒΙΑ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ CE bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΩC Venus (?) îmbrăcată î. p. st. ține un măr în mâna ridicată $\text{Æ}^{6\frac{1}{2}} = 10$ gr.
- 80 Π. Ο. ΦΟΥΛΒΙΑ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ CE bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ ΠΟΝ Τ ΟΥΤΟΜΕΩC Artemis î. p. dr. ține o lungă faclă înclinată, coarnele lunii se văd în dosul ei eșind peste umeri, în dos Δ $\text{Æ}^7 = 10$ gr.
- 81 Π. Ο. ΦΟΥΛΒΙΑ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ CE bust dr.
Rv. ΜΗΤΡ ΠΠΟΝ Τ ΤΟΜΕΩC Artemis vânând dr. jos câinele în dos Δ $\text{Æ}^7 = 11$ gr.
- 82 ΦΟΥΛ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ CEB bust dr.
Rv. ΜΗΤΡ ΟΠΟ..... ΝΤΤΟΜΕΩC Poseidon dr. cu piciorul pe stâncă se reazemă pe hastă și ține un delfin. Γ în dos $\text{Æ}^{5\frac{1}{2}} = \begin{matrix} 6,80 \\ 6,30 \end{matrix}$ gr.
- 83 ΦΟΥΛ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡ ΠΟΝ ΤΟΜΕΩC Athena î. p. dr. rezemată pe hastă și scutul oblung ține o pateră $\text{Æ} = 4.40$ gr. (*fig. 26*).
- 84 ΦΟΥΛΒΙΑ ΠΛΑΥΤΙΑΛΑ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΠΟΝ ΤΟΜΕΩC Speranța sau Afrodita îmbrăcată și î. p. st. ține un măr (?) și o floare $\text{Æ}^4 = 4,90$ gr.

G e t a

- 85 AY. K. ΠCE ΠΓETAC cap l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΠΟ ΝΤ ΤΟΜΕΩC Artemis vânând
dr. cu câinele ei, în dos la mijloc Δ $\text{Æ}^8 = 12,30$ (*fig. 23*).
- 86 AYKΠCEΠ TΠΓETAC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΠΟ ΝΤΟΜΕΩC Roma î. p. st. reze-
mată pe sulică ține o pateră, înaintea ei Δ
 $\text{Æ}^{7\frac{1}{2}} = 10,20$ gr.
- 87 AYTKΠCE ΠΓETAC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤ ΡΟΠ ΠΟΝ ΤΟΜΕ ΩC Roma pe tron st.
ține o victorie și se reazemă pe sulică, lângă ea scutul
oblung, în dos Δ $\text{Æ}^7 = 9,70$ gr.
- 88 AYK ΠCEΠ ΓETAC bust l. cu barbă dr.
Rv. ΤΟΜ ΕΩC geniu funebru (Aeros) dr. cu facla la
pământ $\text{Æ}^4 = 3,30$ gr.
- 89 K... ΓETAC cap gol dr.
< Rv. ΤΗCTHC cap l. dr. eroului Tomos Æ^4

E l o g a b a l

- 90 M. AYPII ANT ΩNINOC AYTOY bust l. st. cu za-
lea, scutul și săgeată.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΠΟΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΩC Asklepios î. p.
în față cu capul spre st. se reazemă pe bastonul cu șar-
pele încolăcit înainte Δ $\text{Æ}^8 = 13,80$ gr. (*fig. 24*).
- 91 AYΤ K. M. AYΡ ANTΩNINOC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΠΟΝ Τ ΟΥ ΤΟΜΕΩC Concordia î. p.
st. sacrifică pe un altar aprins, ia ține patera și cornul
de abundență; sus înainte Δ $\text{Æ}^7 = 12,50$ gr.

- 92 ΑΥΤ ΚΑΙ Μ. ΑΥΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC bustul l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΙ ΠΟΝΤΟΥΤ ΟΜΕΩC Victoria alergând
st. cu coroana și palma; înainte Δ $\text{Æ}^7 = 9,80$ gr.
- 93 ΑΥΚ ΜΑΥΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ... ΤΟΥ ΤΟ ΜΕΩC Impăratul că-
lare la pas dr., ridică mâna dr., în dos Δ
 $\text{Æ}^7 = 10,20$ gr.
- 94 ΑΥΤ Κ. Μ. ΑΥΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟ Ο ΝΤΟΥΜΕΩC (Sic) Aquila cu două
capete cu aripele deschise $\text{Æ}^7 = 10,10$ gr.
- 95 ...ΑΝΤΩΝΕΙΝΟCC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ... ΟΥΤΟΜΕΩ C Poseidon dr. cu pi-
ciorul pe o stâncă și rezemat pe hastă ține un delfin. In
dos Γ $\text{Æ} = 7,40$ gr. Central University Library Cluj
- 96 ΑΥΤ ΚΑΙC. Μ... ΑΝΤΩΝΙΝΟC bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΙ ΠΟ Ν ΤΟΥΤΟΜΕ... Zeus pe tron st.
rezemat pe hastă ține patera; înainte Γ $\text{Æ}^{5/2} = 5,50$ gr.

Iul. Cornelia Paula

- 97 ΙΟΥΛΙΑ ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΠΑΥ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝΤ ΟΥΤΟΜΕΩC Concordia st. î. p.
cu patera și cornul abondenței; jos înainte Δ $\text{Æ}^8 = 9,30$.
Se aseamănă cu piesa descrisă de d-l Tachella sub
No. 65 care diferă prin dispozițiunea legendei.
- 98 ΙΟΥΛΙΑ ΚΟΡΝΗΑ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΙ ΟΝΤΟΥ ΤΟΜΕΩC ultimele litere le-
gate. Providența î. p. st. cu mâna pe cârmă ține cornul
abondenței; în dos Δ $\text{Æ}^7 = 12,60$ gr.

- 99 IOYAIΑ KOPNHAIΑ ΠAYΛ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΥΙΟΝ Τ ΟΥΤΟΜΕΩΣ Nemesis î. p. st.
cu cumpăna și cornul de abondență, jos roată, sus
înainte Δ $\text{Æ}^7 = 11$ gr.
- 100 IOYAIΑ KOPNHAI bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΥΙΟΝ... ΜΕΩΣ Bonus Eventus în p. st.
ține patera și o ramură de copac; jos înainte Δ
 $\text{Æ}^7 = 10,60$ gr.
- 101 IOYAIΑ KOP... ΠAYΛA bust. dr.
Rv. ...ΟΠΟ... ΤΟΜΕΩΣ Artemis vânând dr. jos în
dos Δ $\text{Æ}^7 = 8,60$ gr.
- 102 IOYAIΑ KOPNHAIΑ ΠAYΛA bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟ ΠΟΝΤΤΟΜΕΩΣ Aquilă pe un cippus
cu coroana în cioc între două fanioane, sus Δ
 $\text{Æ}^7 = 11,50$ gr.
- 103 IOYAIΑ... NH (ΠAYΛA) bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ Ο ΝΤΟΥΤΟΜΕΩΣ Poseidon î. p. dr. re-
zemat pe hastă ține un delfin; înainte Γ $\text{Æ}^{5\frac{1}{2}} = 8,70$ gr.
(fig. 27).
- 104 ...AIΑ ΠAYΛA CE bust dr.
Rv. (ΜΗΤ)ΡΟ(Π)Ο ΝΤΥ ΤΟΜΕΩ Victorie î. p. st.
ține o palmă și o coroană și se reazemă pe un trunchiu
de coloană, sus înainte Γ $\text{Æ}^{5\frac{1}{2}} = 5,65$ gr.
- 105 IOYA KOP ΠAYΛA bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΥΙΟΝ Τ ΤΟΜΕΩΣ Hermes î. p. st. ține
punga și caduceul. 2 piese $\text{Æ}^4 = \frac{4}{3,80}$ gr. (fig. 28).
NB. Pe una din piese legenda reversului diferă și este
următoare ΜΗΤΡΟΥΙΟ Τ ΟΜΕΩΣ.

Alexandru Sever

- 106 AYT. K. M AYΠ AA... ANAΠOC bust l. și armat st.
Rv. MHTPON ΠON... MEΩC femeie A mergând st.
se întoarce spre A un car cu doi cătări condus de un
anrig sus Δ $\text{Æ}^7 = 12,60$ (*fig. 29*).
- 107 AYT. K. M AYΠ CEY... ANAΠOC bust l. dr.
Rv. MHTPON ONTOY jos TOMEΩC Higea și Askle-
pios î. p. față în față o piatră conică între ei; în sus Δ
 $\text{Æ}^7 = 11,20$ gr. (*fig. 30*).

M a m e a

- 108 IOYAI A MAMAIA AYΓ bust dr.
Rv. MHTPON TOY TOMEΩC Zeița norocului
urbei î. p. st. ține patera și cornul de abundență, în-
naintea Γ $\text{Æ}^6 = 8,40$ gr. (*fig. 31*).

M a x i m i n

- 109 AYT MAΞIMINOC EYΓ bust l. dr.
Rv. ...TPOΠO NTYTOMEΩ... Hera (?) î. p. st. ține
o vargă și mâna st. la brâu, în dos Δ $\text{Æ}^7 = 12,60$ gr.
- 110 AVT MAΞIMEINOC EVΓ bust l. dr.
Rv. MHTPON... NTOVTOME și jos ΩC Kybela cu
patera și tympanonul, șade pe tron st. între doi lei; în-
naintea Δ $\text{Æ}^7 = 8,90$ gr.
- 111 AYT MAΞIMEINOC EYACEB AYΓ bust dr.
Rv. HTP... NTOYTO și jos MEΩC. Arc de triumf
cu trei porți; deasupra împăratul conduce un quadrig la
galop dr. în centrul porței Δ $\text{Æ}^7 = 11$ gr. (*fig. 33*).
(Pick figurează reversul unei piese asemănate în Pl.
cu o altă dispozițiune a legendei).

D-1 Tacchella descrie și el o altă variantă sub No. 98.

- 112 ΑΥΤ ΜΑΞΙΜΕΙΝΟC ΕΥ. CΕΒ ΑΥΓ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟ ΝΤ ΟΥΤΟ și jos ΜΕΩC cu ultimele
litere legate. Templu tetrastyl, în mijloc Dionysios (?) î. p.
rezemat pe hastă, pe fronton Δ $\text{Æ}^7 = 10,60$ gr. (*fig. 32*).
- 113 ΑΥΓ ΜΑΞΙΜΕΙΝΟC ΕΥCΕΒ ΑΥΓ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥΤΟΜΕΩC Templu tetrastyl în
mijloc un zeu î. p. $\text{Æ}^7 = 7,60$ gr.
jos Δ.

Maxim

- 114 Γ ΙΟΥΑ ΟΥΗΡ ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙC bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΠΟΝΤΟΥ ΤΟΜΕΩC Urna jocurilor,
jos Δ $\text{Æ}^7 = 10,90$ (*fig. 34*).
- 115 ΓΙΟΥΛΟΥΗΡ ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙC bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥΤΟΜΕΩC Nemesis î. p. st.
ține varga și cornul abundenței, jos roată, dinainte Δ 2 p.
 $\text{Æ}^7 = \begin{matrix} 12,20 \\ 8,80 \end{matrix}$ gr.
- 116 ...ΟΥΗΡ ΜΑΞΙΜΟC ΚΑΙC bust dr.
Rv. ΜΗΤ ΡΟΠΟΝ ΤΟΥΤΟΜΕΩC Tycheor î. p. st.
cu mâna pe cărmă ține cornul abundenței, înainte Δ
 $\text{Æ}^7 = 13$ gr.

Gordian

- 117 ΑΥΤΚ. Μ. ΑΝΤΩΝΙΟC Γ... ΔΙ... bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟ Π ΑΟΝΤΟΥ și jos ...ΜΕΩC Zeița Roma
pe tron st. ține o victorie cu mâna rezemată pe un scut
oblung. Medalion $\text{Æ}^{10} = 23,60$ gr. (*fig. 35*)
- 118 ΑΥΤ Κ. Μ. ΑΝΤΑΓΟΡΑ Ι Α ΝΟC ΑΥΓ bust ridi-
cat st. ține globul și ridică mâna dr.
Rv. ΜΗΤΡΟ ΠΟΝ ΤΟΥ ΤΟ și jos ΜΕΩC Asklepios
și Hygea î. p. între ei o piatră conică? Medalion.
 $\text{Æ}^{10} = 25,09$ (*fig. 36*).

- 119 ΑΥΤΚ. Μ. ΑΝΤΩΝ ΓΟΡΔΙΑΝΟC ultimele litere legate; bust l. dr.
 Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝΤ ΟΥΤΟΜΕΩC Zeus î. p. st. ține pateră și este rezemat pe hastă; înainte Δ Æ⁷ = 12,10 gr. (*fig. 37*).

- 120 ΑΥΤ Κ ΜΑΝΤΙ ΟΡΑΙΑΝΟC ΑΥ bust l. dr.
 Rv. ΜΗΤΡΟΠΟ Ν ΤΟΥΤΟΜΕ $\frac{O}{C}$ Impăratul î. p. st. rezemat pe hastă ține pateră și sacrifică pe un altar sus înainte Δ 2 piese. Æ⁷ = $\frac{9,80}{10,20}$ gr.

Gordian și Tranquillina

- 121 Α(ΥΤ Κ)ΜΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC și jos ΤΡΑΝΚΥΑΙ
 ΝΑ busturi afrontate.

Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝΤ Ο ΥΤΟΜΕΩC Zeus î. p. st. ține patera și se reazămă pe hastă; înainte Δ Æ⁷ = 12,50 gr.

- 122 ΑΥΤ Κ. Μ. ΑΝΤΓΟΡΔΙΑΝΟC ΑΥΓΕCΕ și jos ΤΡΑΝΚΥΑ
 ΛΕΙΝΑ busturi afrontate.

Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝΤ ΟΥΤΟΜΕΩC Demeter î. p. st. rezemată pe faclă ține patera, înainte Δ Æ⁷ = 12,50 gr.

- 123 ΑΥΤ Κ. Μ. ΑΝΤΓΟΡΔΙΑΝΟC ΑΥΓΕCΕ și jos ΤΡΑΝΚΥΑ
 ΛΕΙΝΑ busturi afrontate.

Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥΤΟΜΕ ΩC Demeter în p. st. rezemată pe hastă ține spice, înainte Δ Æ⁷ = 13,50 gr. (*fig. 38*.)

- 124 ΑΥΚ ΜΑΝΤ ΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC și jos CABINIATΡΑ
 ΑΙΝΑ busturi afrontate.

Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝ ΤΟΥΤΟΜΕΩΣ Hygea î. p. dr. nu-
trește șarpele; în dos $\Delta <$ $\text{Æ}^7 = 11,60$ gr.

- 125 ΑΥ ΤΚΜΑΝΤΓΟΡΔΙΑΝ . . . și jos $\begin{matrix} \text{ΤΡΑΝΚΥΑ} \\ \text{ΛΕΙΝΑ} \end{matrix}$ bus-
turi afrontate.

Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝΤ ΟΥΤΟΜΕΩΣ Zeița Roma î. p.
st. rezemată peastă și pe scut înainte Δ și în dos $<$
 $\text{Æ}^7 = 12,50$ gr.

- 126 ΑΥΓΚ Μ. ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC ΑΥΓ CE și jos
 $\begin{matrix} \text{ΤΡΑΝΚΥΑ} \\ \text{ΛΕΙΝΑ} \end{matrix}$ busturi afontate.

Rv. ΜΗΓΡΟΠΟΝ ΤΟΥΤΟΜΕ și jos ΩC Zeița Roma
pe tron st. ține victoria și se reazemă peastă; marca
 Δ înainte și $\Delta <$ în dos $\text{Æ}^7 = 13,50$ gr.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

- 127 ΔΥ ΤΚΜΑΝΤΓΟΡΔΙΑΝΟC și jos $\begin{matrix} \text{ΤΡΑΝΚΥΑ} \\ \text{ΛΕΙΝΑ} \end{matrix}$ busturi
afrontate.

Rv. ΜΗΤΡΟΠΟΝΤΟΥ [Τ]ΟΜΕΩC Asklepios î. p.
st. rezemat pe bastonul cu șearpe; în dos $[\Delta]$?
 $\text{Æ}^7 = 11,60$ gr.

Tranquilina

- 128 CEB ΤΡΑΝΚΥΑΛΕΙΝΑ ΑΥΓ bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠΟ Ν ΤΟ ΥΤΡΜΕΩC Victorie î. p. st.
ține coroana și palma înainte Γ. două piese $\text{Æ}^6 = \begin{matrix} 9,70 \\ 8,80 \end{matrix}$

- 129 Aceiaș bust și inscripțiune
Rv. ΜΗΤΡΟΠ Ο ΝΤ ΟΥΤΟΜΕΩC Aceiaș revers
 $\text{Æ}^6 = 8,30$ gr.

Philippus

- 130 ΑΥΤΜΙΟΥΑ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥ bust l. ar.
Rv. ΜΗΤΡΟ ΠΟΝΤΟ ΥΤΟΜΕΩΣ Demeter î. p. st.
ține spice și se reazămă pe faclă; înainte Δ
Æ⁷ = 10,30 gr.
- 131 ΑΥΤΜΙΟΥΑ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥ bust l. dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ ΟΝΤ ΟΥΤΟΜΕΩΣ cele două litere
din urmă legate, Impăratul î. p. st. ține patera și se
reazămă pe hastă în dos (Δ)? Æ⁷ = 10,60 gr.
D-nu Tachella a publicat sub No. 141 o piesă ase-
mănată cu legenda altfel împărțită.

Philippus junior

- 132 ... ΙΟΥΑ ΦΙΑ... ΚΑΙC bust dr.
Rv. ΜΗΤΡΟΠ... ΟΥ ΤΟΜΕΩΣ Victoria trecând st.
înainte γ Æ⁶ = 5,60 gr.

M. C. SUTZU.

MONETE

INEDITE DIN URBELE ANTICE KALATIA, ISTROS ȘI DIONYSOPOLIS*)

DE

W. KNECHTEL

KALLATIA

AUTONOME

- 1 Cap lui Deonysos juvenil cu coroană de iederă (dr.)
Contramarca un cap nelămurit pare că este al Athenei.
Rv. KAAAA. Literile asupra unei coroane de iederă,
înăuntrul coroanei un monogram; la marginea coroanei
(dr.) Thyrsos.
Æ 22 gr. = 7,67.
- 2 Cap velat (dr.) al zeiței Demeter.
Rv. KAAAA. Literile asupra unei coroane de iederă,
înăuntrul coroanei numele unui magistrat ΔΙΟ.
Æ 18 gr. = 5,77.

---

*) Publicăm astăzi monetele inedite din orașele Kallatia și Istros aflate în col. d-lui W. Knechtel. Grație acestei descrieri, precum și a importanțului articol de d-l M. C. Sutz, apărut în «Buletinul Soc. Numismatice» din anul 1907, se completează descrierea monetelor orașelor Dobrogene, făcute de Pick, în 19...

MONETE DIN EPOCA ROMANĂ FARA CAP DE IMPERAT

- 3 Cap laurat (dr.) lui Heracles într'un cerc punctat.
Rv. KAA — AATIANQN. Kybela pe tron (st.) în mâna dreaptă o mică Nike cu coroană și palmă, brațul stâng rezemat pe spatele înalt al tronului, într'un cerc punctat. Pick descrie moneda aceasta la No. 289, se deosebete însă prin diferența în împărțirea literilor — stil frumos.
Æ 20 gr. = 5.47.
- 4 Bust a Athenei (dr.) cu aegida pe coif, într'un cerc punctat.
Rv. KAAAAT — IANQN —
Literile împrejurul unui scut rotund circular, despărțit la o parte printr'un arc, la cealaltă printr'o ramurică de lauri, într'un cerc punctat.
Æ 15 gr. = 2,13
- 5 Bust a Athenei (dr.) cu aegida pe coif.
Rv. KAA Literile în trei rânduri într'o coroană de lauri înconjurat cu un cerc punctat.
AATIA
NON
Æ 11 gr. = 1.38.
- 6 Cap lui Hermes cu petasos (dr.).
Rv. KAAA. Literile în mijloc; alături, la stânga măciuca, la dreapta Kirikeyon (caduceu) în dosul de Kirikeyon litera T.
Æ 13 gr. = 2.27.

MONETE IMPERIALE

Lucilla.

- 7 AOVKIAAA | CEBACTH de la dreapta în jos.
Bust a Lucillei (dr.).

Rv. KAA | AATI în Exerga ANQN.

Kybela cu coroana murală pe cap și sceptru în mâna dreaptă, călărind pe un leu (dr.).

Æ 19 gr. 2.27.

Septimiu Sever.

8 AVT KACEΠ | CEYHPCTΠEP

Cap lui Septimius Severus (dr.)

Rv. KAAAA | TIANQN. Ilades-Sarapis coronat și cu Kalathos pe tron în stângă, rezemat pe Sceptru, în mâna dreaptă ține patera. În partea stângă E

Æ 25 gr. = 11.15

Alex. Sever.

9 AVT K MAVPCEVH | AΛEΞANΔPOC

Cap. l. (dr.) lui Alex. Severus

Rv. KAAATI | ANQN

Athene în picioare (st.) rezămat pe hasta, în mâna dreaptă ridicată ține cucuveia; scutul răzemat în stânga pe piciorul. Înaintea ei în stânga E

Æ 28 gr. 10.43

Gordian.

10 AVT K MANT ΓOPΔIANOS AYT

Bust l. (dr.) lui Gordian

Rv. KAAAA | TIANQN

Appolon în picioare cu capul întors spre stânga ține în mâna dreaptă o pateră și în cea stângă o ramură aplecat. În partea stângă jos un altar la stânga sus Δ

Æ 25 gr. 10.45

11 AVT K MAVPCEVII. AΛEΞANΔPOC

Cap l. (dr.) lui Gordian

Rv. KAAAA | TIANQN

Tyche cu Kalathos în picioare la stânga, ține o cărmă

și cornul de abundență

la stânga sus Δ

Æ 26 gr. 10.48

Otacilia.

12 MWTAKIAE | EVHPAAVI

Bust diademata Otaciliei (dr.)

Rv. KAAAATI | ANON

Artemis ca vânătoareasă alergând spre dreapta, îmbrăcată cu un costum scurt (chiton) încinsă, cu manta în vânt și încălțată cu cisme, cu tolba pe umer; mâna dreaptă ridicată în sus, în mâna stângă ține un arc; pe lângă dânsa un câine sărind spre dreapta; la stânga Γ

Æ 28 gr. = 6.33

Philippus.

13 AVT MIOVA ΨΙΑΠΠOC AVI

Bust l. (dr.) lui Philippus

Rv. KAAAATIANON

Aquila în picioare pe un altar ornamentat cu ghirlanda cu capul întors spre stânga și cu aripele ridicat; în dreapta și în stânga câte un insigniu militar. In Exerga E

Æ 28 gr. = 14.08

tiparul variază de acea descrisă de Pick.

Kallatis-Caracalla.

14 AVK MAVP | ANTONINOC

Bust laurat (dr.)

KAA | Λ | A | TIA — în Exerga NON — E

Aquila cu aripi deschise și capul (dr.) în picioare pe un altar ornamentat cu o ghirlandă, dintre două insigne militare.

Și această monetă se găsește publicat la Pick No. 320 și diferă numai printr'o altă distribuire a literilor de No. 320. (din col. M. C. Sutz).

I S T R O S

AUTONOME.

- 15 Două capete bărbătești juvenile, din față, cel dela dreapta întors
 Rv. IETRIII. Aquila de mare cu ciocul cângulind capul unui delfin cu capul spre stânga.
 Dedesubtul delfinului un monogram M sub delfin
 Æ 18. gr. 6.75
- 16 Cu același avers a piesei precedentă
 Rv., același revers însă cu monogramul Δ între aquila și delfin
 Æ 18. gr. = 5.90
- 17 Acelaș avers a pieselor precedente
 Rv., același revers însă cu monogramul Δ dintre aquila și delfin și dedesubtul delfinului un alt monogram Ω
 Æ 18 gr. = 5.75
- 18 Același avers a pieselor precedente
 R. IΣTRII, litera Σ are aici o altă formă același revers dar cu monogramul O dintre coada și aripile vulturului și Δ dedesubtul delfinului
 Æ 19. gr. = 5.93
- 19 Același avers cu deosebire însă că capul cel din stânga este întors
 Rv., același revers a pieselor precedente dar cu monogramul A dedesubtul delfinului
 Æ 19 gr. = 5.49
- 20 Cap lui Apollo (dr.)
 Rv. IΣTPI același revers, cu monogramul A sub delfin
 Æ 19. gr. 3.75

- 21 Capul velat al zeiței Demeter (dr.) cu coroana de spici.
 Contramarcăt cu un cap bărbos
 Rv. ΙΣΤΡΙΑ, aquila de mare pe un delfin (st.) sub
 delfin un monogram Π în partea stângă un spic
 Æ 21 gr. 5.32

MONETELE IMPERIALE

Comodus

- 22 AVKAIA | KOMOA
 Bust bărbat și laurat lui Comodus (dr.)
 R.v ICTPIH-NQN
 Apollon îmbrăcat cu o haină lungă, cu capul întors
 spre stânga, ține lyra rezemată pe o coloană și plectum
 la dr. — Jos la dreapta Δ varianta descrisă de Pick
 Æ 27. gr. 9.70
- 23 AYKAIA | KOM·Δ·Σ
 Bust l. barbos lui Comodus (dr.)
 Rv. ICTPIH | NQN
 o variantă din piesa precedentă.
 Æ 26 gr. = 9.60.

Septimiu Sever

- 24 AVK | ACEΠTI | CEYHPOC II
 Capul l. lui Septimus Severus (dr.).
 Rv. I | CT | PIHN în exerga QN.
 Călăreț bărbos cu Kalathos (dr.), calul ridică piciorul
 drept dinainte; îndărătul calului un baston ascuțit pe
 d'asupra cu aquila. Moneta aceasta este o variațiune a
 celei descrise de Pick la No. 492.
 Æ 28 gr. = 14.88.

- 25 AVKACEΠTI | CEYHPOCII
 Cap l. lui Septimius Severus (dr.).
 Rv. ICTPI | H | NQN

Kybelele cu Kalathos pe tron (st.) între doui lei jos, în mâna dreaptă întinsă ține o pateră, brațul stâng rezemat pe Tympanon. Moneta aceasta este o variațiune a celei descrise de Pick la No. 496.

Æ 30 gr. = 17.95.

26 AKACEHTI | CEYHPOCII.

Bust îmbrăcat și laurat lui Sept. Severus (dr.).

Rv. ICTPIH | NΩ | N

Kybele cu coroana murală pe tron (dr.) jos un leu (dr.). Este o variațiune a celei descrise de Pick No. 495.

Æ 29 gr. = 16.63.

Iulia Doamna.

27 IOVAIA ΔOMNAC

Bust îmbrăcat a Doamnei (dr.).

Rv. ICTPIHNΩN

Zeitatie fluvială cu partea superioară a corpului goală, culcat spre stânga; în mâna dreaptă întinsă ține un pește; brațul stâng este rezemat pe o urnă din care isvorăște apă; în brațul stâng ține un fir de trestie înclinat. Sus la stânga Γ.

Æ 24 gr. = 10.18.

G e t a

28 KCEH | ΓETAC

Bust juvenila lui Geta (dr.).

Rv. ICTPIHNΩN

Kora velat în picioare (st.) cu costum lung, ține în mâna dreaptă spici, brațul stâng rezemat pe o făclie. Jos un altar.

Æ 20 gr. = 5.52.

Elagabal

29 A K MAVPIH | ANTONINOC

Bust. I. lui Elagabal (dr.)

Rv. ICTPIHNΩN

Apollon în picioare cu capul întors spre stânga în costum lung, ține lyra rezămată pe o coloană, în mâna dreaptă plectrum, fără semn de valoare. Este o varietate dela cea descrisă de Pick la No. 515

Æ 26 gr. 9.22

Alexandru Sever

30 AVT K MAVP CEB | ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Bust l. lui Alexander Severus (dr.)

Rv. ICTPIH în Exerga ΝΩΝ

Zeitate fluvială, barbos, cu partea superioară a corpului goală, culcat spre stânga, ține în mâna dreaptă întinsă un pește, brațul stâng este rezămat pe o urnă din care isvorește apă; în mâna stângă ține un fir de trestie înclinat. In fund un far, care poate a fost existat în port când s'a bătut această monetă. In partea stângă E

Æ 28 gr. 14.15

31 AVT K MAVPHCE... ΑΝΔΡΟC

Cap l. lui Alexand. Severus (dr.)

Rv. ICTPI H ΝΩΝ

Herakles juvenil, gol, pășind spre dreapta, cu măciucă pe umărul drept; de pe brațul stâng întins atarnă pielea leului și în mână ține arcul. In partea stângă Δ

Æ 27 gr. 8.41

32 AVT K MAVP CEB ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Bust l. lui Alexand. Severus (dr.)

Rv. IC TPI HNΩΝ

Zeita Hera în picioare la stânga, rezămat cu brațul stâng pe sceptru, ține în mâna dreaptă o cupă (patera). Jos un paon cu capul întors spre dreapta. In partea dreaptă E

Æ 30 gr. = 10.88

33 AVT K MAVP CEB ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC

Bust l. lui Alexand. Severus (dr.)

Rv. I CTP I HNQN

Tyche cu Kalathos cu cârma și cornul de abundență
în picioare (st.)

Æ 29 gr. 12.82

Gordian

34 AVT K MANTON I'OPΔIANOC

Cap. I. lui Gordian (dr.)

Rv. IC T PIH în Exerga NQN

Călărețu cu Kalathos în pas (dr.) în dos un baston as-
cuțit cu aquila, înainte un altar. În partea dreaptă înaintea
picioarului de cal E

Æ 28 gr. 11.55

35 același avers a piesei precedentă

Rv. IC TPI în Exerga HNQN

acelaș typ cu călărețul însă în partea stângă sus E

Æ 28 gr. = 11.45

36 AVT K MANTO I'OPΔIANOC

Cap. I. lui Gordian (dr.)

Rv. . . . HNQN

Apollon în costum lung, în picioare din față cu capul
întors spre stânga, ține în mâna stângă lyra rezămată pe
o coloană, în mâna dreaptă patera (cupă) sacrificând la
un altar

Æ 28 gr. 11,60

Tranquillina

37 CABINIA | TPANKYAINA

Bustul Tranquilinei diademat (dr.)

Rv. ICTPIHN QN

Aquila de mare, mic cu aripile ridicat pe un delfin
mare (st.)

Æ 25 gr. 8,50

Istros Tranquillina

- 38 CABINIA TPANKVAINA
Bust. cu diadem dr.
ICTPIHNQN — jos dela dreapta spre stânga
Aquila de mare pe un delfin.
Această monetă se găseşte publicat la Pick sub No.
529 (din col. M. C. Sutz).
- 39 AVT KM ANΓ ΓOPΔΙΑΝOC, cap I. lui Gordian (dr.)
Rv. ICTPH | INQN
Zeiţa Hera în picioare (st.) sacrificând înaintea unui
altar, cu mâna stângă rezămat pe sceptru.
La partea dreaptă B

DIONYSOPOLYS

- 40 AVKCEH | CEYHPOC University Library Cluj
Bust. I. lui Sept. Severus (dr.)
Rv. ΔIONVCO | ΠOΛITQN
Zeiţa Hera în picioare, din faţa cu capul întors spre
stânga; ţine în mâna stângă o cupă (patera) braţul re-
zămat pe sceptrul.
La picior panter — In partea dreaptă E
Æ 28 gr. 9.70
- 41 ANTWNIOC | ΓOPΔΙΑΝOC în Exerga AVT K O
Bust. I. lui Gordian (dr.) şi a lui Sarapis cu Kalathos
(st). faţă în faţă
Rv. ΔIONVCOH OAEITQN
Asklepios în picioare cu faţa spre stânga rezămat pe
bastonul cu şarpele încolăcit subt umărul drept — In
partea dreaptă E
Æ 28 gr. 11.30

CÂTEVA DIN MONETELE INEDITE
ALE ȚĂREI ROMÂNEȘTI

DE

G. MANOLESCU

Biblioteca Universitatii Cluj
RADU I NEGRU

(1878—1984).

- 1 Av. Intr'un cerc de perle + **MONCARADWO**
| D | în jurul unui scut împărțit d'alungul în două: în
dr. trei grinzi transversale, în st. câmp gol; pe linia care
împarte scutul în două și pe grinda întâi o globulă. Dea-
supra și în st. scutului câte o floare de crin.
- Rev. Intr'un cerc de perle + **TRAN (e) NSA** (sic)
în jurul unui coif spre dr. cu cruce în partea inferioară,
deasupra unui vultur conturnat spre dr. (fig. 1).

RADU II PRAZNAGLAVA

(1421—1422; 1424—1427).

- 1 Av. + **ΙΩΡΑΑ ΟΥΡΒΩΕ** între un cerc
de perle în afară și un cerc liniar înăuntru; în mijloc un
coif spre dr., cu cruce în partea inferioară; deasupra coi-
fului un vultur conturnat spre dr. În câmpul din dreapta
cinci globule dispozate în formă de cruce.
- Rev. + **ΙΩΡΑΑΟΥΝΑΒΟΕΒΟΑΑ°°**

între două cercuri de perle; în mijloc un scut împărțit d'alungul în două, în dextera trei grinzi transversale formând patru cartiere: cartierele 1 și 3 de aur, iar cartierele 2 și 4 de argint; în senestra ☉; d'asupra scutului o globulă (fig. 2).

- 2 Av. + I W P A A O Y 7 B ° între două cercuri liniare; în mijloc un coif spre dr. cu cruce în partea inferioară, d'asupra un vultur conturnat spre dr. In câmpul din dr.

Rev. + B E A E I K O I B O E B O A A între două cercuri de perle; în mijloc un scut de argint împărțit d'alungul în două, în dr. trei grinzi transversale, în st. ☉. D'asupra scutului o globulă (fig. 3).

- 3 Av. + I W : P A A O Y 7 A între un cerc de perle în afară și un cerc liniar înăuntru; în mijloc un coif spre dr., d'asupra coifului un vultur conturnat spre dr.

Rev. + I W P A A O Y 7 A B E A I K (B) O (6) °° între două cercuri de perle; în mijloc un scut împărțit d'alungul în două: în dextera trei grinzi transversale formând patru cartiere de argint, în senestra ☉.

RADU III CEL FRUMOS

(1462-1474).

- 1 Av. + I W : P A A O Y 7 A B O E B ° A ° între un cerc de perle în afară și un cerc liniar înăuntru. In mijloc un coif frumos ornat, având pe partea inferioară o rosetă cu șease dinți. D'asupra coifului un vultur conturnat spre dr. In câmpul din dr. un dragon.

Rev. + I W . P A A O Y 7 A B E A I K B O E B A între două cercuri de perle; în mijloc o cruce *recercelée* ¹⁾,

1) Analoagă crucei ancorate, însă cu vârfulurile încovoiate.

pe bisectrițele celor patru cantoane 12 globule (*besants* ¹⁾ dispuse câte trei în fiecare canton și una după alta ²⁾ (fig. 4).

VLADISLAV I BASARAB

(1360—1375).

(Urmare ³⁾).

No. 10 Av. Ca No. 1.

Rev. Ca No. 6 însă legenda între două cercuri de perle și crucea după coif incusă.

VLADISLAV II

(1446—1456).

- 1 Av. + IC B 7 A A IC 7 A B A între un cerc de perle în afară și un cerc liniar înăuntru; în mijloc un coif spre dr. cu cruce (*pattée*) în partea inferioară, d'asupra coifului un vultur spre dr. cu capul spre st. În câmpul din dr.

Rev. + M O N E A M L A D Q U L A I W A D între două cercuri de perle; în mijloc o cruce (*recercelée*) având în cele patru cantoane câte o stea cu cinci raze (fig. 5).

- 2 Av. + I C A N Z B 7 A A + între două cercuri de perle, în mijloc un coif spre st. cu cruce în partea inferioară, d'asupra vulturul spre st. cu capul întors spre dr. În câmpul din st. o stea cu șase raze.

Rev. + I C 7 A B A B O E B W A A C I W între două cercuri de perle, în mijloc un scut împărțit d'alungul în două, în dr. trei grinzi transversale formând

1) Eraldicește aceste besante, arată că Radul cel Frumos a călătorit în Palestina.

2) Atribui această monetă lui Radu III cel Frumos, din cauza dragonului care este pe avers, și pe care probabil că Radu l'a pus, în amintirea numirii tatălui său Vlad I Dracul cavalier al Ordinului Dragonului de către Regele Sigismund al Ungariei.

3) Vezi art. nostru din Bulet. Soc. Anul II. Trim. II, 1905, pag. 56.

patru cartiere, cartierele 1 și 3 de aur ¹⁾ și cartierele 2 și 4 de argint, în st. o semi-lună. D'asupra scutului o stea (fig. 6).

- 3 Av. + | ° ω ° B Π Δ Δ | între două cercuri de perle; în mijloc un coif spre st., d'asupra vulturul spre st. cu capul întors spre dr. În câmpul din st. o stea cu opt raze.

Rev. + C: Π Α Β Α Β Ο Ε Β (ο) (Α) Δ ° între două cercuri de perle; în mijloc un scut împărțit d'alungul în două; în dr. trei grinzi transversale formând aceleași cartiere ca la moneta No. 2; în stânga o semi-lună.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1) Credem că aceste cartiere sunt de aur, căci astfel după cum sunt smălțuite n'au nici o interpretare heraldică. Neștiința gravorului este cauza.

M. C. SUTZU

Lichtdruck Albert Frisch, Berlin W.

Biblioteca Central University Library Cluj